

Nástřik kamufláže a povrchová úprava

Návrh a postup povrchové úpravy záleží na každém z nás, zejména na jeho možnostech a schopnostech. Při zveřejnění obrázku mého nového dravce mě někteří kamarádi požádali o zveřejnění postupu, jak jsem tvořil povrchovou úpravu tohoto modelu. Zde tedy předkládám postup, jak udělat hezký model s ověřeným výsledkem. Buďte si ale vědomi toho, že výsledek je ovlivněn především vaší pečlivostí.

Především je velice důležité najít si vzor kamufláže Vašeho modelu. Po dohodě s Milanem jsme na Web umístili odkazy (např. <http://wp.scn.ru/en/ww2>) s velkým množstvím vzorů kamufláží snad všech letounů, které připadají pro Airkombat v úvahu. Jsou tam i ukázky velice zajímavých a netradičních kamufláží. Obrázky však můžete najít i v různých knihách, monografiích apod. Kamufláž mého FW-190 pochází z knihy Velké letecké bitvy 2.světové války, kde je zveřejněna dobová a barevná fotografie letounů z letiště Deblin-Irena v Polsku.

Pro nejlepší výsledek je také potřebné, aby odstíny barev seděly. Proto je na Milanově Webu umístěn odkaz na odstíny barev kamufláží s popisem na které části se používají. Jirka Senohrábek při stavbě svého velkého Spitfiru V zase použil schéma z plastického kitu. Možností, jak trefit správné odstíny, je tedy poměrně dost. Doporučuji tuto fázi důkladně promyslet, právě s ohledem na čas, který tomu hodláte obětovat. Krásná kamufláž přitom nemusí být složitá a pracná.

Základem úspěchu je dokonalý povrch modelu. Před zahájením práce na kamufláži je třeba vytvořit co nejlepší povrch modelu. Laminátový trup(křídla) je třeba zbavit zbytků PVA separátoru a separačních vosků. Povrch trupu (nebo laminátových dílů trupu) je třeba lehce zdrsnit (přesný postup je uveřejněn na <http://www.savex.cz/>). Křídla s dýhovým/balsovým potahem je třeba důkladně vybrousit, vylakovat a vytmelit. Na lakování je nejvhodnější italský lak MILESI LBA 26 (dvousložkový polyuretanový lak). Je to pro jeho extrémě nízkou hmotnost a vysoký obsah sušiny v laku. Tento lak je také odolný proti palivu. Jelikož je dýha většinou dost „děravá“ je třeba povrch také vytmelit stříkacím tmelem. Nejlepší výsledků jsem dosáhl se stříkacím tmelem Dupli-Color - Akrylátový tmel ve spreji. Také hmotnost tohoto tmelu je ještě přijatelná, rychle schne a dobře se brousí. Naopak nedoporučuji použití tmelu Filler od stejného výrobce a stříkacích tmelů se základní barvou. Jsou těžké, málo „tmelí“, hůř se brousí. Každou vrstvu tmelu je třeba vybrousit pod vodou papírem o drsnosti 400 tak, že tmel zůstává jen v prohlubních dýhy a v nerovnostech. Většinou stačí stříkat dvě tenké vrstvy.

Ocasní plochy jsou často laminované skelnou tkaninou o měrné hmotnosti 26 – 33 g/dm². Pokud jsou plochy laminované na fólii, jsou zcela hladké, pokud je látka pouze přilaminována, je třeba také tyto povrchy vytmelit

Trup stavěný technologií kterou jsem popsal v předcházejících článcích o stavbě kombatu je tvořen papírovou lepicí páskou. Zde je nezbytné důkladně utěsnit mezery mezi pásy papírového potahu, aby se k polystyrenu nedostal lak, barvy a nic co by mohlo polystyren leptat (např. Akrylátový tmel). Výborně se k tomu hodí modelářský tmel Mikrofiler. Spáry je třeba kompletně přetmelit a nasucho vybrousit. Pozor, neprobruste papírový potah. Je-li trup vytmelen, (tuto fázi zachycuje obrázek) je třeba papír „vytvrdit“. K tomu používám lepicí lak. Pokud není tento lak naředěný, neměl by polystyren leptat. Přesto pracujete tzv. „nasucho“ s malým množstvím laku ve štětci. Každý nátěr lakem je třeba opět přebrousit – nasucho. Pak celý trup nastříkejte akrylátovým tmelem. (Tmel má světle modrošedou barvu, a na některé typy kamufláží bude odstín tmelu téměř přesně odpovídat vzoru). Bude třeba stříkat 2-3 vrstvy, které se opět téměř obrousí. První vrstvy bruste nasucho, poslední pod vodou a jen velice lehce. Projedete-li do papíru, ten okamžitě „bobtná“ a budete muset práci přerušit a nechat to vyschnout.

Barvičky. Doporučuji používat syntetické barvy Humbrol a Rewel. Vyrábějí se v potřebných odstínech jsou dostupné téměř ve všech obchodech, kde se prodávají plastové kity. K ředění těchto barev je ale třeba používat místo originálního ředidla terpentýn. Je to levnější, barvy rychleji schnou a Terpentýn také méně „smrdí“. Barvy je třeba poměrně hodně ředit ale hlavně, dobře je rozmíchat v té malé plechovce.

Stříkání kamuflážního schématu není složitou záležitostí, máme-li k tomu vhodné vybavení. Potřebná bude stříkácí pistole pro Airbrush. Stačí levná, plastová jednočinná stříkácí pistolka kterou je možné koupit za 400,-Kč.

Jako zdroj vzduchu je možné použít buď tlakové nádoby se stlačeným vzduchem (kvalitní, ale moc drahé. Na model spotřebujete 1 – 2 náplně v ceně okolo 300,-Kč) nebo upravený kompresorek ze staré ledničky. Výborný a levný kompresorek pro stříkání je prodáván v Bauhauzu v ceně asi 3400,- Kč.

Když jsem na začátku hovořil o tom, že je třeba nejdříve o kamufláži hodně číst, neměl jsem na mysli jen studování tvarů skvrn, jejich barev apod., ale i postup, jak se barvy kladly při stříkání na sebe. Takže často budeme číst např. „kamufláž horních ploch tvořil nástřik základní barvy RLM 74 (šedozelená) se skvrnami RLM 75 (šedofialová), spodní plochy tvoří RLM 76 (světle šedomodrá)“.

Takže náš model začneme stříkat stejným postupem. Nastříkáme spodek a boky trupu RLM 76 , pak

základ horních ploch (RLM 74) a po zaschnutí barvy skvrny (RLM 75). U německých kamufláží se na bocích vytvářejí charakteristické „frky“ horních barev do boční základní barvy. Na obrázku je vidět stav při nanesení první barvy horní kamufláže do základní barvy. Na dalším obrázku je pak přidána druhá barva horní kamufláže.

Barevné identifikační doplňky, pruhy a symboly stříkáme nakonec. Kraje pruhů musí být ostré, to nám zajistí přelepení krajů maskovací papírovou páskou, která je pro tento účel vyráběna. Klasická izolepa má kvalitní lepidlo, moc drží a může odtrhnout ještě čerstvý nástřík od podkladu. Jejím použití pro maskování se proto raději vyhněte.

Na nastříkaný model pak nalepíme výsostné znaky a další doplňky (značky sestřelů, znaky eskader, jméno pilota....Velikosti znaků jsou zase velice dobře uvedeny na Milanově Webu. Plátování a nýty výrazně ožíví Váš model. Poprvé mě napadlo „pokreslit model“ na WASG 2007, kde podobný model byl. Vypadal moc pěkně a tak jsem se rozhodl to zkusit také. Jediné věci které k tomu potřebujete je lihový fix, měkké pravítko a šablonu s různými obdélníky, kolečky apod.

Na stůl si položte kresbu Vašeho letounu, ne které je plátování nakresleno. Chyťte se nějaké základní linky a postupně nanášejte další a další podobně, jako je to na výkrese. Není třeba nic přesně měřit. Vynášejte jen ty linky, které naznačují hlavní pláty. To co nanese na např. na jedné straně trupu, pak udělejte na druhé a stále dokola, čáru za čarou. Nebojte se, jde to rychle. Jakmile máte základní čáry, zkuste si nýtování. Asi 1 mm od čáry začnete dělat tečky znázorňující nýty. Vzdálenost 2-3 mm, ale snažte se držet vzoru, někde jsou např. dvě řady, někde jsou nýty řidčeji. Podle šablonek nakreslíme různé krycí panely, zámky, krytky. Hlavy upevňovacích šroubů nahradíme kolečky. Nýty dvou sousedních panelů by mely být přibližně proti sobě. Neděste se, jde to velice rychle. Model zvládnete za jeden večer. Rozdíl oproti nepokreslenému modelu je naprosto zřejmý.

Nakonec model přestříkáme lakem odolným proti palivu – Osvědčil se syntetický lak WARNISH, bezkonkurenční je však dvousložkový lak na metalízu automobilů. Nechte si namíchat polomatný.

Na závěr bych Vám rád připomněl jednu věc. To jak Váš model vypadá, prodává vaši práci, je to Vaše vizitka. Mám vždy dobrý pocit, když jsem v jednom heetu s lidmi, kteří mají hezké modely a je vás poměrně dost, kteří se snažíte, aby model byl co nejpodobnější vzoru. Naopak, mě skoro uráží, když na startu vidím něco jako plastový patník od silnice s křídly, které autor vydává za válečné letadlo (něco podobného ze Slovinska mě sejmulo na WASGU)...Kombatíme pro radost z toho, že před

safety line létají Spitfiry, Me, Ki, Lagy, FW, Migy...pro tu krásu siluet, kamufláží, obrátů a občas i killů. Proto udělejte radost ostatním a na soutěže přijed'te s modely, na které se ostatní budou rádi dívat.

Doufám, že Vám k tomu dopomůže i tento článek. Pokud bude třeba, nebo je vám něco nejasné, kontaktujte mě na E-mailu pti@centrum.cz Rád Vám vysvětlím podrobnosti.

Petr